

W HOŁDZIE
GDAŃSKIM ORŁOM
INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ

Henryk Wieczorkiewicz urodził się 22 VI 1886 r. w Poznaniu jako syn Władysława i Marianny z d. Jankowskiej. Po ukończeniu szkoły powszechnej w Poznaniu rozpoczął naukę zawodu drukarza w dzienniku katolicko-ludowym „Postęp”. Od 1904 r. był reporterem i publicystą w inowrocławskim „Dzienniku Kujawskim”. W latach 1906–1912 pracował w Zakładach Wydawniczych Karola Miarki w Mikołowie na Śląsku pod okiem swojego wuja Jana Kwiatkowskiego, ówczesnego redaktora i kierownika wydawniczego. Kiedy w 1913 r. Kwiatkowski nabył „Gazetę Gdańską”, sprowadził siostrzeńca do Gdańska i zatrudnił go jako redaktora w dziale gospodarczym i lokalnym. Wieczorkiewicz pracował w „Gazecie Gdańskiej” do 1926 r., kiedy otrzymał stanowisko zastępcy dyrektora Zakładów Graficznych Drukarni Gdańskiej na Oruni. Jednocześnie pisywał artykuły do czasopism takich jak „Gmina Polska”, „Straż Gdańska” i „Polski Świat Pracy”.

Równie aktywnie co na polu zawodowym Wieczorkiewicz działał na niwie społecznej i politycznej, rozpoczynając jako 14-letni

młodzieniec w narodowym młodzieżowym Towarzystwie „Iskra” w Poznaniu. Pod koniec I wojny światowej zaangażował się w przygotowania do wybuchu powstania, które miało na celu odzyskanie przez Polskę Pomorza Gdańskiego. Pozostawał w stałym kontakcie z członkami Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu, m.in. Wojciechem Korfantym. Za tę działalność Niemcy oskarżyli go o zdradę stanu. W latach 1918–1920 działał w Narodowym Stronnictwie Robotników i Polskim Stronnictwie Ludowym Pomorza. W Wolnym Mieście Gdańsku był zaangażowanym działaczem Gminy Polskiej oraz Związku Polaków (od 1937 r. Gminy Polskiej Związku Polaków). Należał również do Towarzystwa Śpiewaczego „Lutnia” i Towarzystwa Czytelni Ludowych. Był prezesem Związku Pracowników Kupieckich oraz współorganizatorem i prezesem Polskiego Zrzeszenia Pracy. W latach 1934–1939 kierował filią Towarzystwa b. Powstańców i Wojaków w Oliwie oraz należał do Tajnej Organizacji Wojskowej i Tajnego Okręgu Północnego Związku Strzeleckiego (instruktor oświatowy).

W 1925 r. Henryk Wieczorkiewicz ożenił się z Ireną Morawską, urodzoną 5 IV 1896 r. w Gnieźnie, córką Stanisława i Pauliny.

Irena Wieczorkiewicz pochodziła z zamożnej rodziny kupieckiej, w której ceniło się przywiązanie do ojczyzny. Edukację odebrała w klasztorze urszulanek w Belgii. Kiedy poznała Henryka, była nauczycielką u ziemiańskiej rodziny w Subkowach pod Tczewem i charytatywnie uczyła języka polskiego wiejskie dzieci. Po przybyciu do Gdańska kontynuowała pracę edukacyjną i społeczno-narodową. Należała do Związku Polaków i Gminy Polskiej Związku Polaków. Kierowała oliwskim kołem Towarzystwa Polek, a od 1935 r. oliwską filią Koła Pracy Kobiet. Była delegatką do spraw ochronek w Gdańsku z ramienia Macierzy Szkolnej. Starła się, aby jak najwięcej polskich dzieci uczęszczało do polskich szkół, uczyło się ojczystego języka, historii i kultury swoich przodków. Prowadziła zajęcia kulturalno-oświatowe w świetlicy Związku Polaków w Oliwie. Jej pasją było organizowanie wieczornic

oraz polskich sztuk teatralnych w Domu Polskim. Urządzała wycieczki krajoznawcze oraz imprezy gwiazdkowe z prezentami dla dzieci, propagowała czytelnictwo i rozprowadzała polskie książki. Angażowała się w pomoc finansową dla ubogich.

Dzieci Wieczorkiewiczów Daniela Barbara (ur. 1926) oraz Janusz (ur. 1927) byli wychowywani w duchu poszanowania i miłości do ojczyzny.

Za otwarte wyrażanie swoich poglądów i propagowanie polskości w Gdańsku Wieczorkiewiczowie stali się obiektem szykan i prześladowań, co szczególnie nasiliło się po dojściu do władzy niemieckiej partii narodowosocjalistycznej. W sierpniu 1939 r. dom, w którym mieszkali w Gdańsku przy ul. Arkońskiej, został obrzucony kamieniami. Postanowili wówczas przeprowadzić się do Gdyni-Orłowa. Tam w połowie września 1939 r. Henryk został aresztowany przez Niemców. Trafił na przymusowe roboty na Westerplatte, a następnie do obozu zagłady Stutthof, gdzie 22 III 1940 r. został zamordowany w egzekucji 67 polskich patriotów

z Wolnego Miasta Gdańska oraz Pomorza. W 1946 r. jego szczątki ekshumowano i złożono na cmentarzu na gdańskiej Zaspie. Irena po wybuchu wojny wraz z dziećmi wyjechała do Gniezna i tam spędziła okupację. W 1945 r. wróciła do Gdańska. Do 1953 r. pracowała w Prezydium Miejskiej Rady Narodowej i w dalszym ciągu udzielała się społecznie. Zmarła 21 XII 1986 r. i została pochowana na cmentarzu w Gdańsku-Oliwie.

Oprac. Natalia Zych-Janukowicz
Oprac. graficzne Katarzyna Lisiecka
Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk
i Męczeństwa IPN w Gdańsku
Recenzja Marek Adamkowicz
Fot. z zasobu BG PAN

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ

Oddział w Gdańsku